

Prof. dr hab. Mikołaj Majkowicz

Słupsk, dn. 28.04. 2021 r.

Akademia Pomorska w Słupsku

Instytut Nauk o Zdrowiu

Stanowisko: Profesor zwyczajny

RECENZJA

dorobku naukowego, dydaktycznego i organizacyjnego Pana dr n. med. Tomasza Grądalskiego w związku z wszczęciem postępowania o nadanie stopnia naukowego doktora habilitowanego w dziedzinie nauk medycznych i nauk o zdrowiu w dyscyplinie nauki medyczne.

Uchwałą Rady Dyscypliny Nauki medyczne Uniwersytetu Jagiellońskiego nr 3/XII/2020 z dnia 8. Grudnia 2020 r. (za zm. – Uchwała Prezydium Rady Doskonałości Naukowej z dn. 22. Grudnia 2020 r.) zostałem powołany do pełnienia funkcji Recenzenta w komisji habilitacyjnej w celu przeprowadzenia postępowania habilitacyjnego dr med. Tomasza Grądalskiego.

Przedstawienie podstawowych danych o kandydacie.

Pan dr n. med. Tomasz Grądalski uzyskał stopień naukowy doktora nauk medycznych w zakresie medycyny na podstawie pracy „Ocena wpływu kompleksowego leczenia fizjoterapeutycznego na obrzęk chłonny po mastektomii z powodu raka piersi”. Stopień ten został nadany Uchwałą Rady I Wydziału Lekarskiego Akademii Medycznej w Warszawie z dnia 11. Stycznia 2006 r.

Habilitant w 1993 ukończył Wydział Lekarski Uniwersytetu Jagiellońskiego Collegium Medicum w Krakowie. Jest specjalistą w zakresie chorób wewnętrznych, medycyny paliatywnej a także geriatрії.

W latach 1993 – 1997 był zatrudniony w I Katedrze Chorób Wewnętrznych Szpitala Uniwersyteckiego w Krakowie. Następnie w latach 1997 - 2000 Habilitant pracował w Klinice Farmakologii Klinicznej również w Szpitalu Uniwersyteckim w Krakowie. W tym

samym szpitalu w latach 2005 – 2010 pracował w Klinice Leczenia Bólu i Opieki Paliatywnej. Dr Tomasz Grądalski równolegle z pracą w/w placówkach od 1993 roku do 2020 (wg stanu z grudnia 2020 r.) jest zaangażowany zawodowo w Towarzystwie Przyjaciół Chorych Hospicjum im. św. Łazarza w Krakowie, gdzie od 2005 roku pełni funkcję naczelnego lekarza Towarzystwa.

Informacja o obowiązkowych przepisach prawa na dzień wszczęcia ocenianego postępowania habilitacyjnego w szczególności obowiązujących formalnych i zalecanych wymagań.

Na podstawie przesłanej dokumentacji stwierdzam, że Habilitant spełnia wymagania prawne konieczne do rozpoczęcia postępowania habilitacyjnego. Spełnia także zalecenia Rady Dyscypliny Nauki UJ w postępowaniach o nadanie stopnia doktora habilitowanego. Recenzentowi nie jest wiadome, aby Habilitant wcześniej ubiegał się o uzyskanie stopnia doktora habilitowanego.

Informacje o przedstawionym do recenzji osiągnięciu naukowym.

Habilitant jako osiągnięcie naukowe przedstawił cykl powiązanych tematycznie publikacji naukowych pod wiodącym tytułem:

„Zachowawcze postępowanie terapeutyczne w obrzękach kończyn u chorych objętych opieką paliatywną”

W skład przedstawionego cyklu wchodzi 5 publikacji, z czego w trzech Habilitant jest samodzielnym autorem, a dwie publikacje są wielautorskie, ale pierwszym autorem jest Habilitant. Wśród tych pięciu publikacji 4 są opublikowane w pismach z Listy Filadelfijskiej z punktacją IF od 1,493 do 3,378. W sumie artykuły z cyklu osiągnięcia naukowego uzyskały 10,898 IF oraz 260 punktów MNiSW.

W podsumowaniu można więc stwierdzić, że w obszarze publikacji klinicznych uzyskane parametry naukometryczne spełniają oczekiwania dla uznania osiągnięcia naukowego jako wystarczające do uzyskania stopnia doktora habilitowanego.

Tematyka prezentowanych publikacji jest treściowo spójna i dotyczy zainteresowań naukowych Habilitanta niemal od początku Jego aktywności naukowej, a także Jego praktyki zawodowej.

Prezentowane prace dotyczą leczenia obrzęków limfatycznych. Objaw ten powoduje wiele cierpień pacjentów, nie tylko w chorobach nowotworowych, ale także innych chorobach przewlekłych takich jak niewydolność krążenia, czy też w chorobach nerek. Obrzęki wymagające leczenia w zależności od rodzaju choroby występują u pacjentów od 15% aż do 70%. Jest to więc zagadnienie wciąż aktualne i ważne z punktu widzenia oczekiwania chorego.

W podsumowaniu Habilitant zwraca uwagę na kilka ważnych osiągnięć zawartych w przedstawionych pracach. Z kolei z punktu widzenia recenzenta ważne jest wykazanie empiryczne skuteczności leczenia obrzęków poprzez edukację opiekunów niemedycznych. Ma to bardzo duże znaczenie zarówno w odciążeniu personelu wysokospecjalistycznego, jak też obniżenie kosztów leczenia, a także prowadzenie leczenia w domu chorego. Taki sposób leczenia, bez odrywania od naturalnego środowiska chorego, pozwala na zachowanie możliwie dobrej jakości życia. Ponadto Habilitant w oparciu o materiał badawczy wskazuje na wieloczynnikowe leczenie zarówno w postaci wielowarstwowego bandażowania uciskowego, dobranych ćwiczeń fizycznych, kompresjoterapii, a także w bardziej opornych na leczenie stanach, stosowanie leczenia odwadniającego.

Wskaźniki naukometryczne Habilitanta

Pan dr med. Tomasz Grądalski uzyskał następujące wartości w liczbowych wskaźnikach naukometrycznych:

1. Za publikacje włączone do osiągnięcia naukowego IF=10,898 (MNiSW = 260)
2. Za publikacje z wyłączeniem publikacji włączonych do osiągnięcia naukowego IF=23,360 (MNiSW = 654,5)

Liczba cytowań = 93

Liczba cytowań (bez autocytowań) = 69

Indeks Hirscha = 5

Wskaźniki IF oraz liczby cytowań uzyskane zostały po doktoracie.

Zdaniem recenzenta zarówno dynamika rozwoju naukowego mierzona za pomocą przytoczonych wskaźników naukometrycznych jak i wielkość tych wskaźników jest wystarczająca do tego, aby uznać, że Habilitant spełnia w tym obszarze warunki potrzebne do uzyskania stopnia doktora habilitowanego.

Liczba publikacji naukowych.

Habilitant był autorem lub współautorem 13 publikacji w czasopismach z Journal Citation Reports o łącznym wskaźniku IF = 23,369 a MNiSW = 654,5. Przy czym z tej liczby w dwóch publikacjach Habilitant był jedynym autorem (łączna wartość IF tych dwóch publikacji wynosiła 5,359). Natomiast w trzech publikacjach wieloautorskich Habilitant był pierwszym autorem.

Dr Tomasz Grądalski był autorem lub współautorem zarówno angielskojęzycznych jak i polskojęzycznych 39 publikacji spoza czasopism z Journal Citation Reports ale też w obszarze pism specjalistycznych którymi zajmuje się Habilitant np *Palliat Med. Pract* czy też *Med Palliat*.

Spośród tej grupy publikacji Habilitant w 5 artykułach był jedynym autorem a w 19 publikacjach występował jako pierwszy autor. Z tego zestawienia wynika, że Jego wkład osobisty w publikacjach należy uznać za duży.

Dr Tomasz Grądalski wykazywał swoją aktywność naukową również poprzez autorstwo rozdziałów w monografiach. Habilitant był autorem lub współautorem 6 rozdziałów w monografiach naukowych takich wydawnictw jak PZWL (2 rozdziały), Termedia (2 rozdziały) i Medycyna Praktyczna (2 rozdziały). W trzech rozdziałach (PZWL=1, Termedia = 2) Habilitant był jedynym autorem. Natomiast w pozostałych wieloautorskich rozdziałach dr Tomasz Grądalski występował w jednym jako pierwszy autor, natomiast w dwóch rozdziałach był kolejnym autorem.

Informacje o wystąpieniach na konferencjach naukowych.

W tym obszarze aktywności naukowej Habilitant wykazał bardzo duże zaangażowanie. W załączniku nr 3 do wniosku o wszczęcie procedury habilitacyjnej dr Tomasz Grądalski podaje 48 wystąpień na konferencjach od wystąpień w postaci wykładu na szóstym Europejskim Kongresie Medycyny Paliatywnej w Genewie po prezentacje plakatowe

na różnych zjazdach krajowych i zagranicznych zarówno samodzielnie jak i zespołach wieloautorskich.

Informacja o uczestnictwie w zrealizowanych pracach zespołów badawczych.

Habilitant występował w dwóch grantach finansowanych ze źródeł zewnętrznych. Jeden z nich był grantem ministerstwa (N N404 113.39) pt. „Nowa metoda leczenia limfatycznych obręzków kończyn – tworzenie metodą pneumatyczną kanałów tkankowych dla odpływu płynu tkankowego w miejsce niedrożnych naczyń limfatycznych” (*brak danych o pełnionej roli w tym grantcie*). Drugi to grant Narodowego Centrum Nauki w Krakowie z 2012 roku pt. „Epidemiologia pozapalnych obręzków limfatycznych kończyn ograniczających chodzenie – polimorfizm genów dla receptorów Toll i cytokin a skłonność do rozwoju zapaleń i zmian destrukcyjnych w układzie limfatycznym w grupie polskiej”. Habilitant początkowo w tym grantcie pełnił rolę kierownika projektu, a w dalszej części jego realizacji by wykonawcą .

Ponadto Habilitant brał udział w tłumaczeniu i adaptacji do warunków polskich skali Integrated Palliative care Outcome Scale (IPOS) wraz z ośrodkiem zagranicznym z prof. Irene J Higginson z Londynu, a także z trzema ośrodkami z Polski (UJ w Krakowie, UM w Poznaniu oraz Hospicjum Dom Sue Ryder w Bydgoszczy).

Informacje o odbytych stażach w instytucjach naukowych.

Habilitant był uczestnikiem staży w następujących zagranicznych ośrodkach klinicznych lub naukowych:

- w 1991 staż przeddyplomowy w Kanadzie ,
- w 1993 Wielka Brytania, dwa staże w oddziałach klinicznych, kardiologicznym i pneumonologii ,
- w 1995 udział w kursie medycyny paliatywnej w Hospicjum św. Krzysztofa w Londynie,
- w 1998 (sierpień – wrzesień) udział International School for Cancer Care , Oxford wraz z dwutygodniowym stażem w hospicjum w Ipswich, Wielka Brytania.

Członkostwo w organizacjach i towarzystwach naukowych.

Habilitant jest członkiem lub członkiem założycielem wielu towarzystw naukowych zarówno polskich jak i zagranicznych. Z polskich organizacji są to Polskie Towarzystwo

Medycyny Paliatywnej (członek założyciel), Polskie Towarzystwo Gerontologiczne (członek), Stowarzyszenie Kolegium Lekarzy Specjalistów Geriatrii (członek), Towarzystwo Przyjaciół Chorych „Hospicjum” im. św. Łazarza (członek zwyczajny). Habilitant jest też członkiem założycielem międzynarodowego towarzystwa „Eastern and Central Europe Palliative Task Force” a także członkiem International Compression Club (członek) oraz European Society of Lymphology (członek).

Informacja o recenzowanych pracach naukowych.

Habilitant recenzował 30 artykułów zarówno w pismach polskich jak zagranicznych. Często były to pisma z Listy Filadelfijskiej z wysokim wskaźnikiem Impact Factor .

Jego udział we współpracy z wydawnictwami naukowymi przejawia się również tym, że jest członkiem Rady Naukowej czasopisma Palliative Medicine in Practice.

Informacja o osiągnięciach dydaktycznych, organizacyjnych oraz popularyzujących naukę.

Habilitant czynnie uczestniczył w działalności dydaktyczno – organizacyjnej, był bowiem współautorem programu specjalizacji w dziedzinie opieki paliatywnej dla pielęgniarek. Organizował i prowadził różnorodne formy kształcenia i doskonalenia zawodowego dla lekarzy i pielęgniarek (*bogaty wykaz tej działalności w załączniku do autoreferatu*) . W latach 2005 – 2019 pełnił funkcje kierownika specjalizacji lekarze w zakresie medycyny paliatywnej. Pod kierunkiem Habilitanta 17 lekarzy zostało specjalistami medycyny paliatywnej. Jest to niewątpliwie duży dorobek organizacyjno – szkoleniowy w tak potrzebnej specjalizacji. Habilitant pełnił też funkcję kierownika staży kierunkowych z medycyny paliatywnej dla lekarzy specjalizujących się w geriatrii, pneumonologii, medycyny rodzinnej i internistów. Ta forma kształcenia obejmowała kilkudziesięciu lekarzy. Należy uznać dorobek w tym obszarze za duży.

Podsumowanie

Habilitant spełnia obowiązujące aktualnie kryteria formalne przystąpienia do procedury habilitacyjnej. Przedstawił cykl powiązanych tematycznie artykułów naukowych z łącznym wskaźnikiem impact factor równy 10,898 pkt. Przedstawione osiągnięcie naukowe wnosi istotny wkład w rozwój medycyny klinicznej w postaci dobrze udokumentowanych empirycznie sposobów leczenia obrzęków. Dzięki temu prace Habilitanta przyczyniają się do poprawy zdrowia i jakości życia osób cierpiących na dolegliwości i ograniczenia codziennego

funkcjonowania związane z trudnymi do leczenia obrzękami kończyn. Na podkreślenie zasługuje wskazanie na znaczącą rolę edukacji osób nie będącymi profesjonalistami.

Ponadto Habilitant wykazał swoją istotną aktywność naukową w więcej niż jednej instytucji naukowej. Między innymi uczestniczył w grancie wraz Polską Akademią Nauk, a także brał udział w adaptacji ważnych narzędzi badawczych we współpracy z UJ w Krakowie i UM w Poznaniu oraz ośrodkiem naukowym w Londynie. Odbył też staże zagraniczne w jednostkach zajmujących się problematyką stanowiącą główne zainteresowanie naukowe Habilitanta.

Pomimo, że Habilitant nie jest zatrudniony na etacie dydaktycznym, gdzie aktywność dydaktyczna wynika z obowiązków zatrudnienia na tego rodzaju etacie, to jednak dr med. Tomasz Grądalski i w tym obszarze wykazał się aktywnością.

WNIOSEK

Jakość i ilościowe wskaźniki naukometryczne osiągnięcia naukowego, ogólnej aktywności naukowej, a także dorobek dydaktyczny i organizacyjny Pana dr med. Tomasza Grądalskiego pozwalają uznać, że Kandydat spełnia kryteria określone w art. 219 ust 1 pkt 2 i 3 z dn. 20 lipca 2018 r. - Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (9Dz. U. z 2020 r. poz. 85 ze zm.) i **dają podstawę do nadania dr med. Tomaszowi Grądalskiemu stopnia naukowego doktora habilitowanego.**

Prof. dr hab. Mikołaj Majkowicz